

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Naistööline ja talunaiserahvas

№ 23
1931

„РАБОТНИЦА И КРЕСТЬЯНКА“ на эстонском языке

Hind 15 kop.

Kodune perenaine, töö- pingi juure!

Käesolewal aastal nõuab meie sotsialistline tööstus 800.000 uut naistöölist (terve rahvamajandus ühes hooajatöödega nõuab 1.600.000 uut naistöölist).

Pärast seda, kui Nõuk. Liidus tööpuudus likvideeritud ja tööstus iga päewaga kasvab, omandab koduste perenaiste tööstusse tõmbamine suure tähtsuse.

Juba lõökkwartalis saatis Leningradi tööbõrse kõigist töölistest 43 prots. naisterahwaid tööle.

Tööbõrse kaadrite osakond ei registreeri mitte uusi töötatöölisi, waid walmistab ka kwalifitseeritud töölisi. Tööliste ja teenijate naised ja tütreid woiwad endid soowi järele ühele ehk teisele kwalifitseeritud tööle ette walmistada.

Seda tuleb igal arusaajal naisseltsilisel silmas pidada. Eestlastest naistöölised peaksid hulgana Haridusmaja juures töötawast tööstus-tehnilisest ringist osa wõtma.

Koduseid perenaisi on muidugi ainult siis wõimalik suuremal arwul tööpingi juure tõmmata, kui meil rohkem lastesõimesid, mehaanilisi pesuköökisid, lastetubasid, eelkooli asutusi jne organiseeritakse ja ühiskondlise toitmise wõrk laieneb.

Wiimastel aastatel on sel alal juba palju korda saadetud, kuid palju on weel tarwis teha. Kodune perenaine peab siin ise agaralt kaasa aitama majakomiteede, kooperatiiwide jne liinis, oma esitajate kaudu nõukogudest jne osa wõttes.

Meie peame kõige lähemal ajal rahasummasid leidma nende asutuste ehitamiseks, mis naisi kodusest rühklemisest — pliitast ja pesukõhnast wabastaks. Wastasel korral ei saa tööstus neid kaadreid, mis ta wajab ja mida terwele meie sotsialismi ehitustööle tarwis.

Kodune perenaine.

Aeg on kewadise külwi ettevalmistuse 2062 hoogtööd alustada

Fr. R. Krantzweid alal
Eesti NSV Riiklik
Raamatukogu

Möödunud kewadel tuli külwihoog-
tööd sel ajal teha, kui paljud talu-
pojad kolhosidest wälja läksid, mis
sellepärast sündis, et paljudes kohta-
des kollektiwiseerimise alal wigu tehti.
Käesolewal aastal on olukord teist-
sugune. Käesolewal kewadel, wastu-
pidi, on kolhosidesse juurewool, mis
iga päewaga kaswab ja laieneb. Nüüd
on tarwis kõik teha, et seda juure-
woolu kindlustada, sest temast ole-
neb tänawu aasta kewadise külwi ot-
sustaw edu.

On tarwis kiires korras laiade keh-
wikute ja keskmikkude hulkadele sel-
gitada meie saawutusi ja täpselt tut-
wustada neid selle toetusega, mida
riik 1931. aastal põllumajandusele
annab.

Iga kolhoslane, iga üksik keh- ja
kesktalupoeg peab teadma, et töö-
listeklass linnades wiie-aasta plaani
tähtsamad, otsustawad alad on üle-
jäägiga täitnud eriti suurtööstuse ja
põllumajanduse masinate ehitamise
alal, mis wõimaluse annab käesole-
wal aastal suuremaid summasid põllu-
majandusele anda ja selle kaudu
keh- ja kesktalupoegade kollektiwi-
seerimist kiirendada, ning sellel alu-
sel kulakuid, kui klassi, likwideerida.

Partei keskkomitee ja Nõuk. Liidu
rahwakomissaride nõukogu wiimastest
otsustest näeme, kui suurt toetust
riik 1931. aastal põllumajandusele
annab.

120 tuhat uut traktorit, 1.040 uut
masina- ja traktorijaama (1931. a. oli
ainult 300), kahekordne põllumajan-
duse masinate ehitamise programm
(möödunud aasta 400 miljoni asemel
768 miljoni rubla eest), 2320 miljoni
klg. mineraal- wäetisaineid, 40 mil-
joni kahjuritite wastu wõitlemiseks,
2320 milj. klg. sordiseemneid, 1.855
milj. rbl. pikaajalist laenu — need
on põhiarwud, mis peawad kindlus-

tama kolhoside (kollekt.-majapidam.)
ja sowhoside (nõuk.-majapid.) ehitus-
tööd.

Peale selle on nendes otsustes ära
märgitud, kuipalju tuleb sel aastal
põllumajanduse saadusi kontraktee-
rida.

Möödunud aastate kogemused on
näidanud selgelt, kui suur tähtsus on
kontrakteerimisel tooresaine ja toit-
luse küsimuse lahendamise asjus.

Sellepärast saab käesolewal aastal
„wähemalt 58 milj. ha terawiljast ja
õlikultuuridest ja kõik kolhoside,
keh- ja kesktalupoegade puuwilla
ja peetide külwipind kontrakteeritud“.

Laieneb ka linakülwi kontrakteeri-
mine. Linakaswatuse raioonides saab
käesolewal aastal 150 uut traktori-
jaama organiseeritud ning keh- ja
kesktalupojad, kes selles raionis
oma külwipinnast 10—15 prots. linade
ehk 5—7 prots. kanepi alla külwa-
wad, saawad harilikust wilja kokku-
ostu-normist wabastatud.

Iga kolhoslane, keh- ja kesktalu-
poeg peab teadma ja aru saama, et
käesolewa kewadise külwi edu on
terwe wiie-aasta kolmanda aasta plaani
täitmise tähtsam osa. Ettevalmistuse
hoogtöö sellele külwile on wäga was-
tutaw. Külwi algus ei ole kuigi kau-
gel. Ettevalmistuse hoogtööd on tar-
wis nüüd kohe alustada. Sellesse
töösse on tarwis kõige laiemad kol-
hoslaste, keh- ja kesktalupoegade
hulgad tõmmata.

Naisdelegaatide koosolekutel, ehk,
kus neid eestlaste seas ei ole, erilisel
naisseltsiliste koosolekutel tuleb
tingimata naisseltsiliste hulkadele
käesolewa kewadise külwihoogtöö
ülesandeid ja kontrakteerimise täht-
sust igakülgsest selgitada.

Waja on kiires korras läbi arutada,
kuidas on wõimalik paremini organi-
seerida ja aktiivselt osa wõtta sordi-

seemnete wahetamisest, arutada üksikasjaliselt kohaliku kolhosi, küla ja ka üksikute keh- ja keskmajapidamiste kewadist külwiplaani jne.

Leningradi oblastis tuleb eriti selle peale rõhku panna, et juurwilja ja linade külwipinda wõimalikult laiendada, et sel teel saaksime riigile roh-

kõik hulkade loow jõud mobiliseerida.

Sotsialistlise wõistluse ja lööktööga kindlustame meie eelseiswa kewadise külwi edurikast läbiwiimist. Waja on wiibimata laialist selgitustööd alustada ja ühes sellega ka kohe praktilisele ettewalmistustööle asuda: põllu-

Grupp naisseilsilisi p.-m. kommuunast „Wabaduse Koit“, kes ennast lööktöölaseks kewadise külwi läbiwiimiseks kuulutasid

kem põllumajanduse saadusi anda ja sellega riigile kaasa aidata kiiremini sotsialistlise majanduse wundamendi lõpulehitamist teostada.

Käesolewal silmapilgul on igal pool käimas hoogne ettewalmistus teiseks enamliseks kewadeks.

See töö on raske ja wastutaw, kuid ta on läbiwiidaw. On tarwis ainult

tööriistade remonteerimisele, külwipinna kontrakteerimisele ja ühtaegu ka kohe seemnete puhastamisele ja sorteerimisele. Selle töö juures ei tohi aga silmist lasta ka kulaku ja tema sabarakkude tegewust.

Naisdelegaadid, sammuge selle tähtsa, wastutusrikka töö alal eesrinnas! Elagu teine enamline kewade!

■ Otsustaw aasta

Wiie-aasta plaani kolmas, otsustaw aasta on käes. Selle aasta põhihüüdsõnaks on — *sotsialistlise majanduse wundament lõpulikult walmis ehitada*. Selles seisab otsustawa pealetungimise sisu ja iseloom terwel wäerinnal kapitalistliste elementide wastu käesolewal aastal, ja see otsustab hüüdsõna — „Wiie-aasta plaan

nelja aastaga“ meie Liidu rahwamajanduses. Partei keskkomitee detsembripleenumi otsustes, kus see rahwamajanduse 5-a. plaani 3. a. plaan kinnitati, on selle pealetungimise otsustaw iseloom selgesti väljendatud.

Kuid mis tähendab sotsialistlise majanduse wundamendi lõpulikult walmis ehitamine?

See tähendab seda, et selle aasta otsustawas pealetungimises terwel wäerinnal peame sotsialistliste elementide absoluutset ülekaalu saawutama wäikekodanliste elementide üle külas, mis sotsialistlise majanduse alusmüüri lõpuleehitamist tähendab; see tähendab põllumajanduse kollektiwiseerimise ja kulakute, kui klassi, likwideerimise edukat täitmist; see tähendab selle küsimuse lahendamist „kes keda“ ka külas sotsialismi kasuks, sest linnas, tööstuses on ta juba peamiselt lahendatud. See tähendab, lõpuks, konkreetselt seda, mis kolmanda aasta rahwamajanduse plaanis selgesti wäljendatud on ja millest sm. Molotow kesktäidesaatekomitee III istangutejärgul rääkis, et: „1931. a. on ette nähtud ühendada kollektiwmajapidamistesse wähemalt pool kogu talurahwa majapidamiste arwust. Sarnastes suurtes terawilja raioonides aga, nagu Põhja-Kaukas, Ukraina (Stepiwöö), Alam-Wolgamaa ja Kesk-Wolgamaa, peab kollektiwiseerimine sel aastal üldiselt lõpule wiidama“.

1930. a. lõpuks oli meil kollektiwiseeritud 26 protsenti kõigist talurahwa majapidamistest. 1931. a. algul oli meil kollektiwiseeritud juba 6 miljoni talurahwa majapidamist. Saksamaal oli 1925. a. umbes 5 milj. talupoja majapidamist, Prantsusmaal 1928. aastal 5½ miljoni. Tähendab, meil on 1931. a. alguseks rohkem talurahwa majapidamisi kollektiwmajapidamistes, kui neid Saksamaal ehk Prantsusmaal olemas.

Kewadiseks külwihoogtööks kaswab see kollektiiwidesse woolaw kehwa ja kesktalurahwa laine partei ja nõukogude walitsuse juhtimise all weel wõimsamaks ja suuremaks.

Meie wõime, selle otsustawa aasta kollektiwiseerimise plaani täites, kollektiwiseerimise wäerinnal wõitlejate kaswawa miljonilise kolhosnikute wäe peale toetuda, sest „nüüd, — rääkis sm. Stalin partei XVI kongressil, — ei wii meie, kwalifitseeritud

enamlased, üksi kollektiwiseerimise lippu edasi, waid ka talupojad — kolhosnikud ise . . . Talupojad-agitaatorid kollektiwiseerimise eest on aga suurepäralised agitaatorid, sest nad leiawad kolhoside kasuks niisuguseid tõendusi, millest meie, kwalifitseeritud enamlased, unistadagi ei wõi“.

Kuid see ei tähenda sellepärast weel seda, et sotsialistlise majanduse wundamendi lõpuleehitamine iseenesest, ilma wõitluseta ja raskuseta läheb. Klassiwaenlane, kulak, ei anna oma wiimaseid seisukohti ilma wõitluseta ära. Ta püüab kõigest jõust, iseäranis nüüd, teise enamlise külwihoogtöö läbiwiimise ajal, kõiki abinõusid selleks tarwitada, et kehwa ja kesktalurahwa kollektiwmajapidamistesse astumist takistada, et enamlisele plaanilikule külwile wastu panna. Sellepärast on wõitlus ja raskused möödapääsematud. Kuid selleks on waja kehwikute, keskmikkude ja talunaiste ühine kollektiivne jõud ühes kolhosnikutega partei otsustawa rahwamajanduse plaani täitmise ümber mobiliseerida. Meie tahtmine, klassiteadwus ja jõud peab kolmanda aasta otsustawale löökülesandele koondatud olema, et sotsialistlise majanduse alust walmis ehitada ja kulakute takistustele ning kallakumeeste wirisemisele otsustawat wastulööki anda.

Meie oleme sotsialismi ajajärku astunud. Toetudes nende edusaawutuste peale, mis meil juba olemas, ja täites seda kollektiwiseerimise plaani, mille detsembripleenum kinnitas, kaotame meie mahajäänud wäkemajapidamise põllumajanduses ja loome niisugused tingimused, et sotsialism meie Liidus enam kindlama aluse saab mitte üksi linnas waid ka külas.

Järjekindel põllumajanduse üldine kollektiwiseerimine ja kulakute, kui klassi, likwideerimine sel alusel on ainukene õige ja enamline tee, mis töötawa talurahwa sotsialismile wiib.

A. Ossip.

Ilukirjandus

Maksim Gorki

EMA

Tõlkinud Linda Pöder

Külm õhk tänawal ümbritseb karmilt keha, tungib kurku, näpistab nina ja surub minutiks hingamise rinnus. Seisatades vaatleb ema: mitte kaugel nurgal seisis noormees nahkmütsis, eemal sammus keegi, pea õlgade wahle surutuna, tema ees jooksis hüpeldes soldat ja hõõrus kõrwu.

— Nähtawasti saadeti soldat poodi, — mõtles ema ja sammus edasi, mõnuga kuulates jalge all kriiksuwa lume kõlawat häälightsust. Waksali jõudis ta wara, tema rong*ei olnud weel sõiduwalms, kuid musta suitsenud 3. klassi ooteruumi oli juba palju rahwast kogunud. — Raudteetöölised, woorimehed ja wiltsasti riietud koduta inimesed pugesisid siia külma käest sooja. Olid ka reisijad, mõned talupojad, jäme kaupmees nahk-kasukas, papp oma tütreaga, rõugearmilise tüdrukuga, wiis soldatit ja askeldawad linnalased. Inimesed suitsetasid, westlesid, jõid teed ja wiina. Puhweti juures naeris keegi rõkkawalt. Peade peal hõljusid suitsupilwed. Awades kriiksus uks, wärisesisid ja tirisesid klaasid, kui teda mürtsudes kinni löödi. Tubaka ja soolatud kala lõhn tungis ninna.

Emä istus ukse lähedale nähtawale kohale ja ootas. Ukse awamisel woolas ta peale külm õhuplw; see tundus mõnusana, sügawalt hingas ta teda täie rinnaga. Tulid inimesed kompsudega — tugewalt riietatud, kohmakalt seisatasid uksele, pahandasid, wiskasid kompsud õlalt põrandale ehk pingile, raputasid kuiwa härmatise üleriietelt, pühkisid ta habemelt ja wurrudelt, kõhatades.

Ooteruumi astus noormees kollase reisukohwriga, waatas kiirelt ringi ja läks otse ema juure.

— Moskwasse? — küsis ema tasa.

— Ja. Tanja juure.

— Waata.

Noormees pani reisukohwri pingile, wõttis kiirelt paberossi ja süütas ta põlema, ning kübarat kergitades astus sõnalausumata teise ukse juure. Emä silitas külma reisikohwri nahka, toetas käsiwarrega temale ja hakkas rahulolles rahwast vaatlema. Minuti pärast tõusis ta ja läks teise ukse juure, perronile wiiva ukse lähedale. Reisukohwer ei olnud suur, teda kergelt käes hoides, pea püsti, astus emä edasi, waadeldes möödaminejate nägusid, mis tast mööda wilksatasid.

Keegi noormees lühikeses palitus, ülestõstetud kraega, põrkas emaga kokku ja hüppas waikides kõrwale. Emale näis midagi tuttawat temas; ta waatas tagasi ja nägi, et ta ühe särawa silmaga krae wahelt temale järele waatas. See tähpanelik silm nõelas teda; käsi, millega ta kohwrit hoidis, tõmbus kramplikult, kandam tundus raskemana.

— Ma olen teda kusagil näinud, — mõtles emä ja katsus maha suruda rinnas halba ja tumedat tundmust, keelates teistel sõnadel kindlaks määrata seda, mis tasa, kuid wõimsalt südant külmusega surus. See aga kaswas, tõusis kurguni, täitis suu kuiwa kibedusega, tungiwalt tahtis ta ümber pöörata, et weel kord möödaminejat waadelda. Ta tegi seda. Inimene seisis samal kohal, tammudes ettewaatlikult jalalt jalale, näis et ta tahab midagi, kuid ei suuda otsustada. Parem käsi oli tal palitu nõõbi wahel, pahemat hoidis ta taskus, sellepärast paistus parem õlg kõrgemal pahemast.

Emal lähenes pingile ja istus, aeglaselt ja ettevaatlikult, eneses nagu midagi katkestada kartes. Mälestus, mis ärritatud terawast hädaaimdusest, seadis selle inimese kahesuguselt ta ette — ükskord Inna taga põllul, peale Rôbini põgenemist, teine kord kohtus. Seal seisis tema kõrwal poliitseinik, kelle ta walesti Rôbini jälgile juhatas. Teda tunti, tema järele walwati — see oli selge.

— Sisse kukkusid? — küsis ta eneselt. Kuid järgmisel silmapilgul wastas ta wõpatades.

— Wõib olla, weel mitte . . .

Ja sealsamas, enesest wõitu saades, ütles karmilt:

— Sisse kukkusid.

Waatas ümber, midagi ei näinud, aga mõtted löid üksteise järele sädemetena lõkkele ja kustusid tema ajus:

— Kohwer maha jätta, — ära minna.

Kuid heledamalt wilksatas teine säde:

— Papa sõna, ära wisata. Nende kätte . . .

Ta surus kohwri enesele ligemale.

— Aga temaga ära minna . . . põgeneda . . .

Need mõtted paistsid talle wõõras-tena, kui oleks keegi wäljastpoolt neid wägisi temasse surunud. Need mõtted panid ta põlema, nende leegid torkisid walusalt ta aiju ja peksid südant, kui tulised niidid. Sünnitasid walu, haawasid naisterahwast, eemale tõugates teda enesest, Paulist ja kõigest, mis oli ühte kaswanud tema südamega. Ta tundis, et teda tugewasti surub waenulik jõud, wajutab talle õlgadele ja rinnale, alan- dab, täites teda surmahirmuga, meelte kohtil peksid tugewasti weresooned ja juukste juurtes hakkas soe.

Suure ja järsu südamepingutusega, mis teda nagu terwena üles paiskas, kustutas ta kõik need wäiksed, nõrgad tulukesed, käsikwilt õeldes enesele:

— Häbene!

Kohe oli tal parem, tundes end täiesti tugewa, jatkas ta:

— Ära teota poega. Keegi ei karda.

Ta silmad kohtasid kellegi ükskõikset arga waadet.

Pärast wilksatus mälestuses Rôbini nägu. Mõnesekundiline kõikumine andis talle nagu tugewust. Südatuksus rahulisemalt.

— Mis nüüd saab? — mõtles ta ümber waadates.

Nuhk kutsus wahi ja sosistas talle midagi, silmadega näidates emal peale. Waht waatas teda ja astus tagasi. Lähenes teine waht, kuulatas, liigutas kulme. Ta oli wana, tugew, hall, habemik. See noogutas nuhile peaga ja hakkas pingi poole sammuma, kus istus emal, nuhk aga kadus kiiresti kuhugile.

Wanamees astus rahulikult ja aeglaselt, uuriwalt wihaste silmadega emale näkku wahtides. Emal nihutas enese pingi nurka.

— Kui ainult ei peksaks . . .

Wanamees seisatas tema kõrwal, waikis ja küsis tasa, aga järsult:

— Mis sa wahid?

— Midagi.

— No jah, waras! Wana juba, aga sinnasamasse.

Emale tundus, et need sõnad talle wastu nägu löid, üks, kaks; tigidad, kärisewad, nad tegid haiget, oleksid nagu rebinud palgeid, peksnud silmi.

— Mina . . . mina ei ole waras, waletad, — kisas emal terwe rinnaga, kõik ta ees hakkas keerlema, wiha ja ärrituse tormis südant kibedusega joowastades. Ta haaras kohwri ja see awanes.

— Waata! Waadake kõik! kisas enne üles tõustes, ja keerutas pea kohal wäljatõmmatud proklamatsioon. Läbi kisa kuulis ta kõrwus jookswate inimeste hüüdeid ja nägi — kõiki, igalt poolt, kiiresti jookswat.

— Mis on juhtunud?

— Waat, nuhk . . .

— Mis see on? . . .

— Warastas, räägitakse . . .

— Nii wana, — ai, ai, ai! . . .

— Ma pole waras, — rääkis ema täie häälega, rahwast nähes wähe rahuldudes, kes teda igast küljest ümbritsesid.

— Eila mõisteti kohut poliitiliste üle, seal oli minu poeg — Wlassow, tema kõneles seal — siin on ta kõne. Mina wiin teda inimeste hulka, et nad loeksid ja mõtleksid õiguse üle...

Keegi tõmbas ettewahtlikult paberi tema käte wahelt, ta keerutas neid õhus ja wiskas rahwa hulka.

— Selle eest juba ei kiideta, — hüüdis keegi hirmunult.

Nähes, kui inimesed pabereid püüdsid, neid hõlma alla ja taskutesse peitsid — tundis ema end uuesti tugewana jalgel. Rahulikumalt ja kindlamalt kõike jõudu kokku wõttes, tundes kaswawat eneses ülesärritatud uhkust, lõkkele lööwat mahasurutud rõõmu, kõneles ta, wälja kiskudes kohwrist paberipakkisid ja neid paremale ning pahemale, kellegi kiirtesse, janunewatesse kätesse loopides.

— Kas teate teie, miks mõisteti hukka mu poeg ja kõik, kes temaga ühes olid. — Ma räägin teile, uskuge ema südant ja tema halli pead. — Eila mõisteti hukka inimesed selle eest, et nad meile kõikidele õigust nõudsid. Eila sain ma teada, et see on õigus, — mille wastu ei saa keegi waielda, mitte keegi.

Rahwahulk waikis ja kaswas, weel tihedamalt koondudes ja naisterahwast elawa ringina ümbritsedes.

— Waesus, nälg ja haigused — see on kõik, mis saawad inimesed oma töö eest. Kõik on teie wastu — meie lämbume kogu oma eluga, päew-päewalt töös, alati mustuses ja pettuses. Meie tööst ja waewast prassiwad ja sõowad teised, peawad meid ketis, kui koeri, oma harimatuses ei tea me seda, ja hirmus — kardame meie kõiki. Öö on meie elu, pime öö.

— Nii, — kõlas sumbunult wastuseks.

— Pigista ta kõri kinni!

Rahwahulga taga märkas ema nuhki ja kaht sandarmi, ta ruttas, et wiimaseid lendlehe pakkisid ära jagada. Kätt kohwri pannes leidis ta sealt kellegi wõõra käe.

— Wõtke, wõtke, — rääkis ta kumardades.

— Laiali minna, — kisendasid sandarmid, tõugeldes inimesi. Tahtmatult andis rahwas tõugetele järele, surudes sandarmeid oma hulgalise koguga, segasid neid, wõib olla tahtmatult. Wõimsalt tõmbas neid ligi hallpea naisterahwas, armsa näo ja suurte ausate silmadega, ja need, keda elu oli lahutanud, üksteisest lahti kiskunud, walgusid mingisuguseks terwikuks, soendatud sõna tules, mida otisid ja mille järele wõib olla janunesid juba ammugi paljud südamed, elu õiglusetusest haawatutena. Lähemad seisis waikides, ema nägi nende ahneid, tähpanelikke silmi ja tundis enda näol sooja hingamist.

— Mine ära, wanaeit!

— Praegu wõtawad kinni . . .

— Missugune, hulljulge!

— Kasige! Minge laiali! — kuulsid ikka lähemad sandarmite hüüded. Inimesed ema ees kõikusid jalgel, üksteisest kinni haarates.

Emale näis, et kõik on walmis temast aru saama, teda uskuma, ta kiirustas öelda inimestele, kõik mis ta teadis, kõiki mõtteid, mille jõudu ta tundis. Nad kerkisid kergelt tema südame sügawusest ja kujunesid lauluks, kuid haawatult tundis ta, et tal ei jatku häält, see koriseb kurgus, wäriseb, katkeb.

— Mu poja sõna — töötawa inimese ausa hinge puhas sõna. Tunnistage omaks, ausameelsed, julgesti.

Kellegi noored silmad waatasid ta näkku waimustuse ja hirmuga.

Teda tõugati rinda, ta kõikus jalgel ja istus pingile. Inimeste peade peal wilkusid sandarmite käed, kes kiskusid neid kraest ja õlgadest haarates kõrwale paiskasid, peakatteid rebisid ja neid eemale pildusid. Ema silmade ees läks kõik mustaks ja

hakkas kõikuma. Wäsimusest wõitu saades hüüdis ta wiimase häälega:

— Rahwas, koonda end, ühenda oma jõud!

Suure, punase käega haaras sandarm wanakese kraest ja raputas teda:

— Waiki!

Ema kukkus wastu seina, süda täitus minutiks hirmusuitsuga, kuid uuesti, heledasti löi ta lõkkele, suitsust läbi tungides.

— Mine! — ütles sandarm.

— Äрге kartke midagi, ei ole piina kibedamat sellest, mida teie kogu elu-aeg olete hinganud . . .

— Wait! — sandarm wõttis ta käe alt kinni ja tõmbas teda.

Teine haaras wanakese teise kää ja, suurte sammudega edasi minnes, wiisid nad ema enesega ühes.

— Mis iga päew närib südant, kui watab rinda.

Nuhk jooksis ette ja, ähwardades rusikaga, hõikas kriiskawalt:

— Wait! Sa nārukael!

Ema silmad laienesid, wālkusid, lõug wārises. Jalgadega libedale kiwi-põrandale toetudes hüüdis ta:

— Ülesārkanud hinge ei saa tappa.

— Koer!

Ja lühikese käeliigutusega löi nuhk talle näkku.

— Paras talle, wanale libule, kuuldu parasta w hüüd.

Mingi must ja punane pimestas silmapilguks ema silmi, soolane weremaitse täitis ta suu.

Hea, selge hüüete plahwatus elustas teda.

— Ei tohi peksta!

— Poisid!

— Ah, sa, nārukael!

— Anna talle!

— Mõistust werre ei uputa.

Teda lükati kaelast, seljast, taoti õlgadele ja pähe. Kõik läks kirjuks, käis tumeda warjuna ringi, kisas, hulgumises ja wilistamises. Mingi paks, kõrwu lukustaw, ronis kõrwu, tungis kurku ja kägistas. Põrand wajus jalge all, jalad nõtkusid, keha tõmbles waluhaawades, kõik läks raskeks ja liikus jõuetult.

Kuid ta silmad ei kustunud, nad nägid paljuid teisi silmi. Nad põlesid talle tuttawa julge, heleda tulena — tema südamele lähedase tulega.

Teda tõugati ukse wastu.

Ta rebis käed lahti ja haaras uksepiidast kinni.

— Weremeres ei kustutata õigust...

Löödi käte pihta.

— Ainult wiha kogute, meeletud.

Ta langeb teie eneste peale.

Sandarm haaras teda kõrist ja hakkas kägistama.

Ta korises.

— Õnnetud! . . .

Keegi wastas talle kõwa nuuksumisega.

«Külwaja» kirjastus, Leningradis, 31, 3. juuli uulits, nr. 48

Ilmus trükist

Agronoomia ja kollektiwmajapidamise õpperaamat

Igäühele tarwilik õpperaamat agronoomia ja kollektiwmajapidamise ehituse alal

Hind 1 rbl. 30 kop.

Meil jatkub jõudu

Algas . . .
 Werewad kangad . . .
 Elektri ergutaw walgus
 paistab loosungite reale:
 „Lööklane — jõu kogu! . . .“
 „Tuli oportunistide peale . . .“
 „Kõik walima nõukogu . . .“
 Toolide ridu
 täidab ärew hulk . . .
 On's pidu?
 Awaneb lawasulg —
 eesriie wabastab silmle kaks büsti.
 Paljaspea Lenin, kõrge otsaga,
 ja teraskindel Staalin.
 Peegeldub otsata
 tõsidus saalist.
 Esimees — püsti,
 ja awab . . .
 Walimiskoosolek . . .
 Saal,
 lawa,
 oraatori hoosolek
 pole mu luule sisu —
 ei kisu
 rinnust uhkuse hoogu . . .
 Kuid
 loogu
 kodanlus kusagil
 sarnase kollektiivse
 sideme walitsuse ja walmistuse
 wahel
 Tusasel
 ilmel kuulab
 kollektiiv see
 juttu kahjurite tegudest...
 Meie tahtel
 on piirita lend.
 End
 ei lase
 meie segada
 pjätiletka täitmisel.
 Näitsime,
 et tööline
 loob ja walitseb
 ja ehitab sotsialismi . . .

Sula malmina
 keeb minus teadwus,
 et walmimas
 sotsialismi hoone.
 Toona
 wast rühkisime
 sihile sinna . . .
 Täna juba
 unes hoones.
 Lööklaste rinnas,
 soontes
 ajus —
 on luba:
 — ei waju
 tagasi
 ühtegi sammu.
 Pead
 pöörduwad saalis
 Read
 omawad uue ilme.
 Silme
 kiirgusest walgeneb saal . . .
 Karnewaal?
 Üks teisest tillem,
 reas saledas,
 kõigisse rõõmu walades,
 põlw kõige hiljem,
 tuli terwitama meid.
 Neid
 lastetoa peremehi
 lipp werew ehib —
 loosung peal selge:
 „Walmis olge!“
 Nende hüüd:
 „Nüüd
 uult nõukogult nõuame —
 enam tähelpanu lastele!“
 Wastame:
 „Kollektiiv,
 pjätiletkale
 kõiki jõude wiiw,
 suures töös ei unusta teie nõudeid —
 kõike täita
 meil jatkub jõudu!“
 Peno Alnowo.

Barrikaadidel

Warahommikul, sest laulsid uksel hinged,
ärkas wäike nälginä töölispoeg.

Wäljas paugud kuulda. Ema rullib pindeid,
isa kodanlusel' wiimseid päewi loeb.

— Ole kodu, ära wälja tule,
wäljas sõda, — ütleb ema minnes.
Wäike järel jookseb, ei ta sõna kuule,
kangekaelseid täna palju linnas.

Päikse tõusul äge kestis wõitlus.
Siis jäid sõrmed haawa sidumisel kangeks.
Elu parema kuul waenuline katki lõikas,
ema pindedega kiwidele langes.

Külma kaela ümber hakkas käsi wäike,
hommiktuul, see eksis sassis juustel.
Ei ta oskand nutta. Ainult päike
säras emast imbund werel, huultel.

— Isa tuleb warsti sõjast tagasi, —
mõtles wäike, — siis ma kaeban kõik.
Wõidust ta ei teadnud. Ootas wagusi,
kuni barrikaadelt kuuldu röömuhoik.

VENNY.

Sõnumid

Kuidas elawad klassiõed teiselpool piiri?

Loodetawasti pole „Naistöölise ja Talunaisterahwa“ lugejatel huwipuu-
dust selle wastu, kuidas elawad töötawad naised nendel maadel, mis praegu
weel wirelewad rahakoti raskuse wõimu all. Meil on wõimalik wene-
keelse tõlke järele tuua mõned naistööliste kirjad mitmesugustelt maa-
delt, isegi mitmesugustest ilmajagudest, mis on saadetud wene naiste aja-
kirja „Rabotnitsa i Krestjanka“ toimetusele.

INDIAST

Jumal armastab naiste ja laste tööd

Kui mina juba usus kahtlema hak-
kasin, siis läksin ma braamini*) juure
ja küsisin :

*) Braaminid on India preestrid, papid.

— Kas on see õige minust, et ma
oma lapsi tööle sunnin? Ma töotan
puuwilla istanduses ja ei jõua üksi
niipalju puuwilla kokku koguda, kui
waja on elu ülewälpidamiseks. Lap-
sed aitawad mind, isegi mu wäike
neljaastane Nimba.

Braamin wastas, et jumal naiste ja
laste tööd armastab ja sellepärast

wõin rahuga minna. Kuni ma aga braamini juures käisin, hammustas Nimbata mingisugune mürgine putukas. Terwe keha läks tal siniseks ja ta suri. Mõistsin siis, et ma poleks tohtinud nii väikest last ükski istandusse jätta. Wanem poiss oli kauge ja ei kuulnud ta nuttu.

Indias tõusewad kord ühes, kord teises kohas mässud inglaste wastu. Mina aga arwan, et meid ei piina ainult inglased. See istandus, kus ma töötan, on hindu omandus. See hindu on rikas ja ta pole minu wend, kuigi braamin räägib, et kõik hindud wendad on.*)

Ka see braamin ise, kes soowitab jumalat paluda ja teda tänada ka kõigi õnnetustegi eest, pole inglane, waid hindu. Kas on ta aga mulle wend?

Hindusid on mitmesuguseid. Braaminid õpetawad walet. Mina annan kõik oma jõu wõitlusele kõigi rõhujate wastu ja saan oma lapsi õpetama orjuse eest kätte maksma ja wabaduse eest wõitlema.

Lahoris.

Sudarsha.

BULGAARIAS

Annawad oma wiimase raasukese täissõõnud papile

Ma kuulsin, et wene naisterahwad ei käi kirikus ega anna töotusi. Tahaksin heameelega kirja saada niisuguselt naistööliselt, kes elab ilma jumalata ja ei tunnista kirikut. Ennem oli ju nii, et mida halwemini perekond elas ja mida wiltsamini end toitist, seda suurem wõim oli tema üle papil.

Meid on suur perekond. Kaks wana ja wiis last. Wiist täiskaswanust pole kolmel alalist tööd. Tuleb nälgida wõi igasugust rämpsü süüa.

Majapidamist juhib minu wanem õde. Terwed päewad töötab ta wahetpidamata, nagu weski: walmistab

süüa, peseb, õmbleb. Laste järele walwab kaheksaastane tüdrukukene. Minu õde räägib, et ta ühelgi õöl ei maga sellepärast, et ta ei tea, kas jätkub järgmiseks päewaks kõigile leiba.

Õel on weel üks suur mure. Kui tema wanem tütar kord wäga haige oli, siis andis ta papi pealekäämisel töötuse, et igal aastal õli pühitseda laseb. Nüüd peab seda töötust pidama. Igal aastal tuleb papp. Waja palju pirukaid walmistada, wiina osta ning pappi õlipühitsemise eest kstitada, peale selle temale aga ka weel maksta. Ei tea, palju see maksma läheb, kuid nähtawasti wäga palju. Sellepärast hoiab õde selle jaoks kogu aasta raha kokku.

Lapsed on kõik paljaste jalgadega, õde ise käib kaltsudes nagu mustlane ja wanaema nutab suhkru järele. Niisugusel juhtumisel aga kulutatakse ühe päewaga wäga palju raha.

Rääkisin kord õele, et ta selle õlipühitsemise maha jätaks. Ta aga ehmatas juba isegi selle jutu üle.

— Ära sugugi selle peale mõtlegi. Püha isa ütles, et kui ma oma töötuse murran, siis sureb laps ära.

Läksin oma sõbranna — kommunisti juure. Ta andis mulle nõu Wenemaale, naiste ajakirjale kirjutada. Ta ütles, et paljud naistööliised wastawad mulle, ja nad kinnitawad, et papid ainult rahwast petawad.

Ka mina olen selle üle mõelnud, et kui papp ise juba näeb, et inimesed santidena elawad, kas peab ta siis nende wiimase raha weel ära wõtma? Milleks siis meil usku tarwis on, kui ta nälgjaseid õpetab wiimast raasukest täissõõnud papile andma?

E. Sanokowa.

JAAPANIST

Pahandatud Buddha nimel

Ma jäin siis tööta, kui ettewõtja Tokomusoli oma tööliste arwu 225 inimese wõrd wähenaldas. See oli pärast seda, kui naabriwabrikus tööliste ülestõus oli. Nad nõudsid ühiselu-

*) Räägiwad ju meiegi usumehed, et kõik inimesed on wendad. Näete, seal on samuti.

majades olewa orjakorra kaotamist ja tööliste järele nuuskiwa meistri lahtilaskmist.

Peremees ei täitnud neid nõudmisi. Töölised kogunesid wabrikuwärawa juure. Meister — ülewaataja — wiskas tööliste sekka kiwi. Tõusis kisklemine. Töölised aeti tulekahjupriitidega laiali. Mõned wõeti kinni.

Kinniwõetute juure tuli bonsa (Jaapani papp). Üks kinniwõetutest, Siogo, küsis temalt, mis walitsus kinniwõetutega teeb. Kas karistab ainult sõnadede wõi ka jõuga.

Bonsa wastas pika kõnega. Kõne mõte oli see, et selleks, et hulgad aru saaks ja wennatapmise lõpetaks, peawad mõned inimesed kannatama.

Siogol läks korda ära põgeneda.

Ka meie arwame, et wõiks ohwerdada mõne, siis ei pruugiks miljonid kannatada. Meie arwame aga, et hulkade õnneks peawad hukkuma kapitalistid. Bonsa aga tahab kõiki rewolutsioonilisi töölisi hukka saata selleks, et mõnikümmend suurkapitalisti hästi elada saaks.

Ainult siis wõib uskuda bonsade juttu, kui nende sõnade üle järele ei mõtle. Waleliku inimesearmastuse warjul peitub nendel lõmitamine kapitalistide ees.

Bonsa ei tule siis trööstima, kui warahommikul naiskiutöölised pek-suga ühiselumajast tööle saadetakse. Siis ei räägi bonsa, et niisugune tegu Buddhat pahandab.

Kui aga meelehe tele aetud töölised wabriku ära lõhuwad wõi selle ühiselumaja maha põletawad, kus naistöölisi wangidena kinni peetakse ja nendega nagu kurjategijatega ümber käiakse, siis tuleb bonsa ja räägib pahandatud Buddha nimel.

Saadan selle kirja Jaapani rewolutsioonilise kiutööliste lehte „Boseki Rodosja“ ja palun teda teiste maade kiutöölistele edasi saata. „Boseki Rodosja“ lubas organiseerida alalise kirjawahetuse terve ilma naistööliste wahel

Wiga-Futi.

HIINAST

Lapsi peksetakse millega aga juhtub

Keppidega, piitsadega, rusikatega ja jalgadega peksetakse lapsi Schanghai inglise, jaapani ja hiina wabrikutes. Lapsed on nõrgad wastupanuks. Suurte hulkadena lastakse wabrikutest wanu, õppinud töölisi lahti ja wõetakse nende asemele poole palga eest naisi, ehk ostetakse lapsi kui kõige odawamat tööjõudu.

Lapsed ei oska töötada ja kardawad masinaid. Ülewaatajad ei õpeta, kuidas waja töötada, waid peksawad oskamatus eest, lapsed nutawad, kuid neid pekstakse järjest, kuni nad niiwiisi töötama õpiwad, nagu waja. Neid peksetakse iga sõna eest, mida nad omawahel töö juures wahetawad, peksetakse naeratuse ees, wäljakäigu-kohta minemise eest jne.

Kartes wäljakäigu kohta minna, õien-dawad lapsed oma loomulikke tarbeid siinsamas masinate juures. Minestused laste hulgas on sagedased nähtused.

Õnnetuid juhusi ja wigastusi juhtub lastega alatihti. Töönaabrid ei tohi oma tööd ka siis katkestada, kui mõni laps sellepärast nutma hakkab, et masin tal käe wigastas wõi sõrme otsast ära kiskus. Wabrikantidele aga teeb isegi see wähe muret, kui laps töö juures surma saab, sest nalgiwatest maakondadest wõib lapsi odawalt osta: tütarlaps maksab 1 hiina dollar, posikesed 2—3 dollarit (üks hiina dollar umbes üks rubla).

Su-Tshinj.

WALGEST EESTIST

Naisterahwa elu Eestis

„Waba Maa“ nr. 6, 8. jaanuarist 1931. a. seletab, et Eestis on registreeritud awalikke naisterahwaid 32 tuh. Nendest on 95 prots. haiged, terweid ainult 5 prots.

Eestis on umbes 600 tuh. naisterahwast, ja kui nendest arwata pooled 17—35 aasta wanusteks, siis tu-

leb wälja, et 10 prots. eesti naisterahwastest on kombulswalwes löbunaisterahwastena registreeritud. Palju neist aga registreerimatult seda ametit peawad, on teadmata. Samuti ei ole teada, palju nende registreerimatu hulgas on haigeid ja terweid.

Vaatame edasi, mis arwestus (statistika) ütleb: „Ka üldse on naisenesetapjate arw 1929. a. (hiljemaid andmeid ei ole) kaswanud: absoluutselt ületades kõik teised aastad. Naisenesetapjate järjekindla tõusu põhjused on samad, mis üldise enesetapjate arwu tõusul — majanduslik kitsikus. See tabab esijoonel *isetegewaid* naisi, kelle arw aastate jooksul järjest kasvab.“ („Eesti Stat.“)

Siin ütleb arwestus selgemini kui tarwis, kui kaugele naisterahwa eesti tõusiklus oma olukorraga on wiinud.

Edasi näeme arwestuses, et poliitiliste wangide hulgas, „riigikorra kukutamise tegewusest“ osawõtmise pärast, on meesterahwaid 8,80, naisterahwaid 10,34. Kihutustöö pärast riigikorra wastu: meesterahwaid 0,21, naisterahwaid 0,42. Mida see näitab?

Aga seda, et eesti naistöoline poliitiliselt mehest mitte maha pole jäänud, waid kõiki wiletsusi turjal kandes oma wabastamise eest wõideldes klassiteadlikult edasi sammub.

„Kaitse Kodu“ jõulunumbris 1930. a. kirjutab naiskodukaitse esinaine Mari Raamot: „Samuti oli palju meie tütreid ja õdesid wõõrsil igapäewast leiba teenimas. Nii mõnedki neist mäletawad, kui suur oli igatsus, eriti jõulu ajal, kodu . . . Iga arusaaja peab küll tunnistama, kui armas on meil elada praegu meie wäiksel kodumaal, kus noored ja wanad nagu üks perekond rahus jõule pühitseda woiwad. Kuid rahulolemise asemel meie nuriseme ja hädaldame. Nuriseme iseenese sünnitatud raskuste üle. Jõulud on alati inimesi igapäewastest muredest ja selle maailma raskustest ning kurjusest üles tõstnud millegi parema poole, kuid praegu on ka jõulud ukse ees — ei ole aga weel märgata, et rahwa meeleolu wäga ülewoleks.“

Eespool toodud arwud ja wäljawõtted M. Raamoti kirjatükist annawad meile selge pildikese sellest, millises seisukorras asuwad Eestis eriti naisterahwad.

Kui M. Raamot meele tuletab aegu, mil kurdeti, et kellegil õde ehk tütar Wenemaal oma igapäewast leiba teenimas oli, siis hõiskab ta nüüd ühes demokraatliku wabariigi kodanlusega, et meie oleme ju nüüd kõik „kodus“ ja wõime nüüd ka ilma leiwata õnnelikud olla. Kas ei tuleks wahest M. Raamotile meele, kui ta ise jõulworstiga mõnutseb ja „kodus“ olemisest õnne tunneb, kas ei tule meele temale ka korrakski need 32 tuhat naisterahwast (muidugi on neid palju rohkem), kes küll „armsal wäiksel kodumaal“ on, kuid *mitte kodus* olla ei saa, waid sunnitud on wälja minema oma ihuga kauplema, sunnitud on alluma joobnud *härrede* joo-wastawatele ihadele, kannatama nende mõnitusi ja hirwitusi. Kas M. Raamot ka seda „kodus“ olemise õnneks peab?

Kas ei wõiks Mari Raamot ennast paariks tunniks panna nende olukorda, kes uulitsal külmas, suitsuses ja läpistanud õllepoes ehk restoraanis, kõike inimlikkust maha salates, ennast loomani alandama, joobnuid mehi kaelustama ja kallistama on sunnitud, selleks, et „kodus“ palakest leiba enesele, wahest ka perekonnale saada. Siis wast ei *kurdaks* Mari Raamot selle üle, kui õed ja tütreid kas wõi teisel maamuna küljel tööga oma igapäewast leiba teeniwad.

Naisterahwas (muidugi mitte tõusikud) on Eesti wabariigis kõige hullemasse ja kohutawamasse seisukorda surutud.

Kui meie waatame kerjajate arwestust, s. o. wangide arwestust, kes kerjamise pärast wangis istuwad, siis näeme, et meester. istub kerjamise pärast wangis 0,28, naisterahw. 0,48. Ka siin on naisterahwaste arw pea poole suurem.

Ainult kapitalistlist korda häwitades pääseb naisproletariaat wälja wiltsuse ja rõwedu ees mädamülgast.

Ella Pöggelmann.

Töö Wambola naiste seas wajab kindlamat juhtimist

Wambolas (Siberis, Sõrjanskis) tundus naisdelegaatide töö läinud aastal palju tugewam olewat kui nüüd. Siis wõtsid naisdelegaadid aktiivselt kommuuna organiseerimisest osa ja olid üldse agaramad.

Kuid kui kommuuna juhatuse töös mõned puudused ja wäärnähtused ilmsiks tulid, nagu nõrk töö organiseerimine jne, mille tagajärjel wili wäljale jäi ning muidki korratusi

ette tuli, siis hakkas nii mõnigi wiri-sema, sattus langewasse meeleolusse ja hakkas kommuunat süüdistama ja tema wastaseid jutte laiali laotama. Kuid sarnased jutud on kulakutele kui mesi mokka mööda, nad kasutawad neid ära just meie ettewõtete wastu agitatsiooni tegemiseks ja meie töö lõhkumiseks ning kollektiwmajapidamistesse juurewoolu takistamiseks.

Wambola naisdelegaatide grupp

Niisugustele meeleoludele tuleb piir panna, kulakutele kättemängimine tuleb lõpetada.

Selleks on tarwis naiste seas rohkem selgitus- ja walgustustööd teha. Neile ära seletada ja näidata, et wead, mis juhatuse tegi, ei anna weel põhjust kommuunat üldiselt süüdistada, et nende parandamine ja wäärnäht-

tuste kõrwaldamine on just meie endi asi, millest me ühisel jõul kergesti üle wõime saada.

Läinud aasta nowembris walitigi uus kommuuna juhatuse, kes asja hakkas korraldama, arwepidamist organiseerima jne. Kuid me peame meele pidama, et juhatuse ükski ei ole suuteline asja nii korraldama nagu tar-

wis, kui me ise loiuks jääme ja oma kohustusi töö asjus ei täida. Meil on tarwis ise igal pool käed külge panna ja asja edasi aidata wiia, aga mitte raskuste ees kohkuda ja käsi rüppe lasta.

Sellepärast, rohkem selgitustööd naiste hulgas, rohkem ja tugewamat

enesearewustust! Kuulutame halastamata wõitluse laiskuse ja saamatuse wastu, tõmbame rohkem naisi tegeliku töö juure.

Kõiges selles töös peab parteirakke juhtivat ja peaosa etendama.

Objektivist.

Kollektiivi — olgu meie lipukirjaks

(Jooni „Trud-Kummolowa“ kommuunast)

Ta on wana-wanaema. Ta on 65 aastat tööd teinud ja nokitseb praegugi weel . . .

Ta on oma eluaja mõisnikku orjand. Nüüd aga juba kolmteist aastat — kollektiivlane.

Tema elu on mureta. Ei pruugi temal surmani rähkleda, waid töökangelane — wana wõib puhata — ja seda wõib ainult kollektiivis.

Üksikmajapidamistes wanaemad seda ei saa. Küll sunnitakse neid tubasid koristama, sööki walmistama, lapsi hoidma . . . Küll oodatakse „wanamoori“ wäljakärwamist, et saaks „risust lahti“. Ainult kollektiivis kaitsakse wanade huwisid . . . Ja ei olegi neile seal tööd. . .

Toidu walmistamine on ühine — hõlbus; toad on niigi puhtad, siin

„Trud-Kummolowo“ kommunaarid ühissöögilauas

wiibivad kollektiivlased ju ainult öötundidel ja lapsed — need saavad ühiselt kasvatatud.

— Mul on igaw, — kurdab wana-wanaema.

Ja ta otsib noakese sahtlist, wõtab kepi nurgast ja astub tasa ühisköögi poole.

— Tulin abiks kartuleid koorima, kodus istuda on igaw, siin teid hulgana koos, raadio ka mängib aina . . .

Ja kui teda keelatakse, saab ta tusa-seks:

— Las ma nüüd teen ikka natukenegi . . .

Ehk jälle — läheb wanake laste-

majasse. Seal on palju väikesi koos. Neid kaswatawad kaks noort naisterahvast. Nii kaswatajatel kui mudilastel on puhad, walged põlled ees. Muidugi . . . pestakse ja kammitakse tihti . . . Ja, oh seda kisa: „ei taha, ei taha ju . . .“ Kuid peab, kollektiivi laps peab puhas ja korralik olema ning sarnane wõib ta ainult kollektiivis olla.

Nad mängiwad. Mängutoas kümnetseitsi mänguasju . . . Ka pildiraamatud ja suured mustad „A-ad, B-eed“ lauakesel.

— Mid-dee on? — küsib kolmeaastane.

— A — wastab wähem.

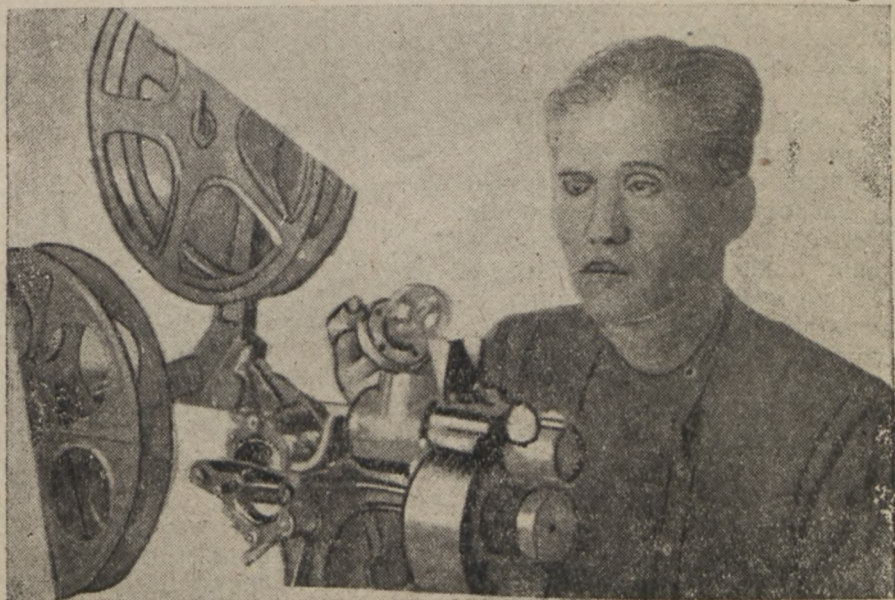
— Agga mid-dee on? . . .

— A — nii wastatakse ikka igale tähele . . .

Pole wiga, selle eest oskawad nelja-wiieaastased paljuid tähti ja numbreid. Neile ei ole see veel sundslik, kuid nad ise on wäga agarad.

Wanaema ilmub uksele. Talle jooksewad wäiksed wastu, tahawad sülle. . .

Ja hiljem, laulawad nad laulusid, kuulawad wana-wanaema juttusid.

Hooldajate poolt kommuunale kingitud kino-aparaat

Köögis walmistatakse lastele eriti lastetoitu. Seda wõib ainult kollektiivis. Lastele antakse, mis nendele waja, tarwilik . . .

Üksikmajapidajail püherdawad lapsed porisel põrandal ehk õuel, söowad, mis aga suhu mahub, wirisewad alati ja sünnitawad palju tüli waneimatele, eriti emale. Meelepahas nupeldawad ägedad emad neid millega aga juhtub. Nii kaswab talulaps ja teisiti ta kaswada ei saagi . . .

Talude perenaised räägiwad alati

suure waimustusega endi laste tulewikust, nad ihkawad häid poegi ja tütreid endile. Kuid nad unustawad selle juures endi tänapäewased ülesanded — nad ei astu kollektiividesse, kus lastekaswatusse eriti rõhku pannakse. Meestest on naisterahwad ses asjas tublisti maha jäänud, — kuid *naisterahwastele toob kollektiivne elu just kõige enam kergendusi*,

„Trud-Kummolowo“ kommuenaarid elawad perekondadega awarates ruu-

mides, ei ole toas toiduvalmistamist, koli ega prahti, ei tuleõli tahma. Toad on puhtad, õhk neis wärske.

Naisterahwaste wahel on tööd jaotatud. Ühed on lüpsjad, teised kokad, kolmandad muul erilisel tööl jne. Lüpsja ainult lüpsab. Ei pruugi tal sadat ametit pidada. Kokk ainult keedab, ja kõik. Nad ei rühi wara-homikust hilja-õhtuni, waid töötawad 8, 10 ja suwel, harwa, 12 tundi päewas. Põllutöös kasutatakse naisterahwaid masinate töö peal — töö on kerge.

Kollektiiwis jääb naisterahwale palju waba aega üle. Nad wõiwad õppida, wabalt pidudel, kinos, wõõrsil käia, sest — söök walmis, lapsed hoole all, loomad ühislaudas, talitatud — miski ei takista neid. Seltsilised käiwad kursustel õppimas — kwalifitseeriwad endid soowitud alal. Nad wõtawad ka kommuuna juhtimisest osa.

Raskejalgsuse puhul antakse neile kergemat tööd. Kuu aega enne ja kuu aega pärast sünnitamist on naisterahwas tööst hoopis waba.

Neid toidetakse kasulikkude toitudega, antakse arstiabi jne.

Kas saab seda talunaine omale lubada. Niisugust asja pole weel kusa-gil nähtud. Seda wõib aga kollektiiwis hõlpsasti kätte saada.

„Trud - Kummolowo“ naiskommunaarid on suure töö ära teinud. Maja-pidamine on nende aktiiwsel osawõt-
tel suuri edusammusid näidanud.

Kuid siinjuures tuleks ka mõne wea peale näidata. Esiteks halb lugu on

kooliealiste lastega, kes küla lastega seltsis koolis käiwad ja neilt rohkesti pahesid õpiwad. Kooliõpetaja on pehme, ei wõta tarwilisi abinõusid wäärnähtuste kõrwaldamiseks käsile.

Naiskommunaarid peawad sel alal tööle asuma, waja kooli tegewuse üle walwet pidada ja ühiselt pahesid wõita.

Nõrk on wanade kollektiiwlaste töö ka uute hulgas. Uued — alles eila tulnud seltsilised — ei ole endi ülespidamises endid muutnud. Nii unistawad nad ikka weel „omast koldest“ ja tunnewad endid kommuunas palgatöölistena. Nad on endaga kaasa toonud ka „sõimu- ja tühjajutu weskid“. Kommuunal aga weskitest puudus ei ole, on olemas jahu- ja saeweski — tühjajutu weskid waja jalamaid kaotada.

Naiste sosistamiste wastu waja otsustawa wisadusega wõidelda, sest ema eeskuju on lastele wäga külgehakkaw. Samuti tuleb nõuda uutelt seltsilistelt puhtust ja korda töös.

Uute seltsiliste hulgas peawad wanad kommuunaarid seltsimehelikku tööd tegema. Meie peame need wäärnähtused kõrwaldama. Seinalehte kasutatagu wõimalikult rohkem selles kaswatusetöös.

Sotsialistline wõistlus ja lööktöö wormid olgu naisseltsiliste töö edukuse abinõudeks. Naiskommunaar peab lööklane olema. Seda nõuab tänawune otsustaw, kolmas löökaasta.

A. Radik.

„Naistöölise ja talunaisterahwa“ tellijad, kelle tellimiseaeg lõpeb, uuendage tellimisi.

Tellimisehind: aastas — 1 rbl., üksiknummer — 15 kop.

Tellimise adress:

Ленинград 31, улица 3-го Июля, д. 48, из-во „КЮЛЬВАЯ“

Perenaise osa

Porgandi terwislised omadused

Põhja-Inglismaal on külates tarwitusel wanasõna: „Kui tahad haiget hobust arstida, siis anna talle porgandeid ja walgust“. Üks eksperimentaalse dieetika uurijatest, professor Mellandy, kes palju on töötanud toiduainete koosseisu ja nende terwislise mõju uurimisel ning seile tõttu wäljamaal, iseäranis oma wiimaste uurimistega witaamiinide puudusest tekkinud rachitise ja hammaste rikete üle, silmapaistwaks saanud, awaldas hiljuti terve rea oma katsete tagajärgi, millel suur tähtsus wõib olla nakkushaiguste arstimisel.

Juba ammu oli teada, et rottidel, keda niisugusel toidul peeti, millel A-witamiinid puudusid, üliskergelt mitmesugused külgehakkawa iseloomuga ilanaha haigused tekkisid: silma sarwnahk jäi haigeks, tekkis põletik ühes sarwnaha mädanemisega, mis isegi silma hoopis ära rikkus. Samasugune häda tabas ka hingekõri, soolikaid jne. Edasi näitasid katsed, et niisugused haigused mitte ainult katsetawatele loomadele külge ei hakka, waid ka lastele, kes niisugustes tingimustes elawad. Lastel tuleb nina difteriit ja muud külgehakkawad soolika ja kopsuhaigused.

Ülemaltoodud silmahaigusi, mis ka inimese juures ette tulewad, siis kui toidus wähe witaamine on, iseäranis Jaapanis ja Daanis, saab ruttu wälja arstida kalaraswa ehk wõi söömisega, milles teatawasti palju A-witamiine on. Kui toidus A witaamiinid puuduwad, siis muutub organismi wastupanu haigustele nõrgemaks, samuti ei suuda ka ilanahad nendele sattuwaid haiguse pisilasi kinni pidada.

Wiimase kahe aasta jooksul on

katseid tehtud „karotiiniga“, see tähendab selle ainega, mis porgandile wärwi annab ja mida porgandis küllalt olemas. Selgus, et „karotiin“ õige edukalt A-witamiinide aset wõib täita, nimelt sellepärast, et „karotiinis“ endas palju A-witamiine on, wõi ehk suudab ta ise A witaamine asendada, see on weel selgitamata küsimus. Pole aga kahtlust selles, et ta sedasama mõju awaldab, nagu A-witamiinid, kowendades samuti ilanahkaid haiguseidude wastu nagu witaamiinidki.

„Karotiini“ teeb tarwitamiseks paremaks see asjaolu, et teda wõib wõtta puhtal kujul, kuna ta juba ammu on puhtalt porgandist wälja eraldatud. See osa aga, mis ilanahkade kowendamiseks tingimata waja, on õige wäike. Roti ilanahkade tugewaks tegemiseks haiguseidude wastu on küllalt 0,02 milligrammist.

Kõik need katsed „karotiini“ mõjust on seni ainult loomade juures toime pandud. On aga teada, et A-witamiinide puudumine inimeste juures samad tagajärjed esile kutsub, kui loomadegi juures, sellepärast wõib arwata, et „karotiin“ ka inimese juures sama mõju awaldab.

Karotiini leiame paljudes taimedes, kus ta taimetele endale wõi õitele kollast wärwi annab. Kõige suuremal hulgal on teda aga porgandis. Sellest wõime endile ette kujutada, missugune tulewik wõib olla sellel odawal, wähenõudlikul ja laialt lewinud taimel, nagu seda on porgand, ning missugust osa wõib ta etendada nakkushaiguste ärahoidmisel, iseäranis laste juures, niisugusel ajajärgul, mil raswaainetest puudust tundu b.

Dr. O. Bogoljubowa.

Lehmi peab õieti ja alati ühelajal lüpsma

Lehm annab rohkem piima, kui teda õieti lüpstakse. Õige lüpsmine mõjub ka piima väärtuse ja looma terwise peale. Lüpsilehmaga tuleb õrnalt ja ettevaatlikult ümber käia, siis annab ta rohkem piima.

Lüpsma peab kiiresti ja tugewasti ning iga kord udar wiimase tilgani piimast tühjaks lüpsma, ainult siis võib lehmalt kõike piima kätte saada ja ka udarahaiguste eest lehma hoida. Piima udarasse jätmise ei ole mitte ainult lehmale kahjulik, vaid kogu majapidamine saab selle läbi kannata, sest et just wiimane piim sisaldab kõige rohkem raswa. Lüpsja, kes lõpuni ei lüpsa, saab lahja piima.

Kui on lüpsma hakatud, siis peab seda wahetpidamata kuni lõpuni jatkama. Lehm wähendab piimaandi, kui teda waheaegadega lüpstakse. Iga päew peab ühel ja samal ajal lüpsma. Kõige soowitawam on kolm

korda öö päewa kestel, iga 8 tunni järele lüpsma.

Lüpsmise juures on waja kõige piinlikumat puhtust: lüpsjal olgu puhas põll ees ja käed seebiga puhtaks pestud. Lüpsikut peab iga kord tulise weega pesema. Lüpsmise eel on waja udar sooja weega puhtaks pesta ja puhta rätikuga täiesti kuiwaks kuiwatada. Niisama peawad ka käed täiesti kuiwad olema. Lüpsma tuleb pingikesel istudes.

Nisased ei tohi määrida ega märjaks teha — nad peawad kuiwad olema. Õige lüpsmise juures wõetakse nisa pihku ja pigistatakse kogu käega piim wälja, nisa sõrmede wahel mitte wenitades, nagu seda hariilikult tehakse. Pihuga lüpsmine wäsitab wähem ja see on ka lehmale parem, mille tagajärjel ta kõik piima hõpsamini kätte annab.

Kuidas lehmadel rohkem piima saada

Siin on kümme käsku, mille täitmine aitab piimaandi tõsta.

1. **Lehmi ei tohi mitte ainult heinte ega õlgedega toita.** Tingimata on waja jõutoitu (õlikooke, kliid, jahu) anda. Ilma jõutoidu ja juurwiljata saadakse piima alati wähem.

2. **Kõiki lehmi ei wõi ühtemoodi toita** — waid iga lehma jaoks peab eraldi toidunormi suurus wälja arwama, lehma eluskaalu ja piimaandi arwestades.

3. **Sööta on waja õigel ajal.** Sööta, joota ja lüpsma on tarwis iga päew ühel ja samal ajal, siis on lehmad alati rahulikud.

4. **Toitu peab sõimest andma** — wastasel korral langeb pool toitu jalgade alla.

5. **Lüpsma peab õieti.** Waja on terve pihuga lüpsma õppida, s. o.

kõigi 5 sõrmega korraga: piima saab rohkem ja lehm on terwem.

6. **Laut peab soe ja walge olema, õhk puhas.**

7. **Jootma peab puhta, leige weega.** Jahudest, kliidest ega hagnatest ei ole lehmale waja kunagi jooki teha. Kasulikum on neid kuiwa toidu peale riputada.

8. **Lehmi peab puhastama,** siis on nad erksamad ja terwemad ning suurendawad piimaandi.

9. **Tuleb nii sisse seada, et lehmad warakewadel ehk hiljasõigisel piima hakkaksid andma.**

10. **Tarwis on ainult häid piima-lehmi pidada.** Katsuge kõiki neid käskusid järk järgult täita, ja teie näete, et teie lehmad rohkem piima hakkawad andma.

Agronom P. G.

Wastutaw: Toimetuse-kolleegium. Wäljaandja: «Külwaja» kirjastus. (изд. «Кюльвая»).

Ленинградский Областлит. № 72865. — Тираж 2000. — Тил. „Кюльвая“, В. О., 1 лин. 52. Зак. 1229. Изд. „Кюльвая“.

